

Vestfold
og Telemark
revisjon

Eierskapskontroll

Notodden kommune

2021: 3808 403

Innhold

Sammendrag	3
1. Innledning	6
1.1. Kontrollutvalgets bestilling	6
1.2. Problemstilling og kontrollkriterier	6
1.3. Avgrensning.....	6
1.4. Metode og kvalitetssikring	6
1.5. Uttalelser fra eierrepresentant og selskap	7
2. Eierskapsmelding	8
2.1. Kriterier.....	8
2.2. Utarbeidelse av eierskapsmelding	9
2.3. Eierskapsmelding innhold; prinsipper for eierstyring	10
2.4. Eierskapsmelding innhold; oversikt over virksomheter kommunen har eierinteresser	11
2.5. Eierskapsmelding innhold; kommunens formål med sine eierinteresser i selskapene	12
2.6. Kommunikasjon av eierskapsmeldingen.....	12
2.7. Årlig rapport til kommunestyret.....	13
2.8. Eierskapsmelding – konklusjon.....	13
3. Eierskapsprinsipper om styringsdialog	15
3.1. Kriterier.....	15
3.2. Opplæring til folkevalgte	16
3.3. Jevnlige eiermøter.....	16
3.4. Representasjon i eierorganet.....	17
3.5. Fastsetting av styrehonorar	18
3.6. Eierskapsprinsipper om styringsdialog - konklusjon	19
4. Eierstyringen i et utvalg selskaper	20
4.1. Kriterier.....	20
4.2. Tidspunkt for innkalling til generalforsamling/representantskap.....	21
4.3. Forlenget innkallingsfrist i selskapenes vedtekter.....	23
4.4. Behandling av innkallinger til generalforsamling/representantskap.....	23
4.5. Protokoll etter generalforsamling/representantskap	24
4.6. Eierstyringen i et utvalg selskaper - konklusjon.....	24
5. Anbefalinger	25
6. Litteratur og kildereferanser	26
Vedlegg 1: Eierkommunens og selskapenes uttalelser	27
Vedlegg 2: Metode og kvalitetssikring	28

Sammendrag

Eierskapskontrollen er bestilt av kontrollutvalget i Notodden kommune den 10.2.2021, i sak 1/21.

Vi har undersøkt følgende problemstillinger:

Problemstilling 1: Har kommunen en eierskapsmelding som oppfyller kravene i kommuneloven § 26-1 og gjeldende anbefalinger om eierstyring?

Det er vår vurdering at Notodden kommunes eierskapsmelding delvis oppfyller kravene i kommuneloven § 26-1 og gjeldende anbefalinger om eierstyring.

Dagens eierskapsmelding er fra 2012, og den er ikke revidert siden. Administrasjonen erkjenner at det ikke har vært fokus på eierskapsmeldingen i de siste årene, men påpeker at de nå er i sluttfasen av arbeidet med ny eierskapsmelding, som etter planen skal legges frem for politisk behandling i løpet av høsten 2021.

Kommuneloven § 26-1 oppstiller visse minimumskrav til innholdet i eierskapsmeldingen; Notodden kommunes eierskapsmelding inneholder kommunens prinsipper for eierstyring, slik loven krever. I tråd med lovkravet inneholder den også en oversikt over selskaper, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser i, men oversikten er ikke oppdatert. Eierskapsmeldingen sier ikke noe konkret om kommunens formål med sine eierinteresser i de ulike selskapene, slik loven stiller krav om.

Kravene i kommuneloven § 26-1 skal være oppfylt i løpet av inneværende valgperiode. På bakgrunn av rådmannens informasjon om arbeidet med ny eierskapsmelding, og oversendt utkast som viser status, legger vi til grunn at kommunen vil få på plass en ny eierskapsmelding i løpet av høsten. Dersom denne får et innhold som er i samsvar med minimumskravene i kommuneloven § 26-1, vil lovkravet om eierskapsmelding være oppfylt.

KS' anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll sier at eierskapsmeldingen bør være kommunisert ut og tilgjengelig for alle selskapene kommunen har eierskap i. Fem av de seks selskapene vi har sett på var kjent med kommunens eierskapsmelding, flere av dem var involvert i utarbeidelsen av eierskapsmeldingen i 2012. I det selskapet som ikke kjente til kommunens eierskapsmelding gikk kommunen inn som medeier i 2018.

KS anbefaler også at kommunen årlig utarbeider en rapport om tilstanden til selskapene der kommunen har eierskap, og at denne rapporten presenteres for kommunestyret. Notodden kommune har ingen tradisjon for årlig å utarbeide noen slik rapport.

Problemstilling 2: Er kommunens eierskapsprinsipper i samsvar med KS anbefalinger om styringsdialog?

Vi vurderer at Notodden kommunes eierskapsprinsipper delvis er i samsvar med de av KS sine anbefalinger om styringsdialog som vi har sett nærmere på. Vår gjennomgang viser likevel at flere områder av kommunens eierskap med fordel kan videreutvikles.

Vi mener at folkevalgtopplæringen som kommunen gjennomfører tidlig i valgperioden bør inneholde en del om kommunens eierstyring, slik at denne kunnskapen kan ligge til grunn for de politiske prosessene gjennom hele perioden. Videre mener vi at kommunen bør vurdere om det skal avholdes eiermøter i alle selskapene kommunen har eierskap i, og at kommunen bør ta en prinsipiell diskusjon om fastsetting av styrehonorar.

Vi er kjent med at Notodden kommune har igangsatt et arbeid på flere av disse områdene.

Problemstilling 3: Er kommunens eierskapsprinsipper, samt lovkrav og anbefalinger om styringsdialog i praksis fulgt opp for et utvalg selskaper?

Det er vår vurdering at Notodden kommunes styringsdialog delvis er i samsvar med gjeldende regelverk og anbefalinger innenfor de kriteriene som vi har vurdert. Vi vil likevel påpeke at fristen for innkallinger til generalforsamlinger/representantskapsmøter som følger av kommunens eierskapsmelding ikke er inntatt i selskapenes vedtekter. Kommunens sikrer heller ikke politisk forankring av saker som skal behandles i generalforsamling/representantskap, slik det er forutsatt i egen eierskapsmelding og også KS anbefaler.

Anbefalinger

Vi anbefaler at Notodden kommune

- i løpet av inneværende valgperiode sørger for at deres eierskapsmelding blir i samsvar med kommuneloven § 26-1
- kommuniserer eierskapsmeldingen ut til alle selskapene der kommunen har eierskap, jf. KS' anbefaling nr. 4
- etablerer en rutine for samlet årlig rapportering fra selskapene til kommunestyret, jf kommunens eierskapsmelding og KS' anbefaling nr. 4
- sørger for kunnskap til de folkevalgte om eierskap tidlig i perioden, jf. KS' anbefaling nr. 3
- vurderer om det avholdes eiermøter i tilstrekkelig omfang, jf. KS' anbefaling nr. 6
- tar en prinsipiell diskusjon om godtgjøring av styreverv, jf. KS' anbefaling nr. 16
- sørger for at innkallingsfristen i eierskapsmeldingen tas inn i selskapenes vedtekter/selskapsavtale, jf. KS' anbefaling nr. 8
- sørger for at innkallinger til generalforsamlinger og representantskap blir behandlet politisk i samsvar med kommunens eierskapsmelding og KS' anbefaling nr. 7

Horten 5. oktober 2021

Vestfold og Telemark revisjon IKS

1. Innledning

1.1. Kontrollutvalgets bestilling

Eierskapskontrollen¹ er bestilt av kontrollutvalget i Notodden kommune, i sak 1/21.

1.2. Problemstilling og kontrollkriterier

Rapporten omhandler følgende problemstillinger:

1. **Har kommunen en eierskapsmelding som oppfyller kravene i kommuneloven § 26-1 og gjeldende anbefalinger om eierstyring?**
2. **Er kommunens eierskapsprinsipper i samsvar med KS anbefalinger om styringsdialog?**
3. **Er kommunens eierskapsprinsipper, samt lovkrav og anbefalinger om styringsdialog i praksis fulgt opp for et utvalg selskaper?**

Kontrollkriteriene i eierskapskontrollen er hentet fra kommuneloven, aksjeloven, IKS-loven, kommunens eierskapsmelding og andre relevante kommunestyrevedtak samt KS' anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll.

Kriteriene framgår under hver problemstilling nedenfor.

1.3. Avgrensning

Vi har undersøkt om kommunen har rutiner for eierstyring, og om de er i tråd med gjeldende regler og anbefalinger innenfor noen sentrale tema. Vi har blant annet undersøkt kommunens rutiner rundt generalforsamling og representantskap, men ikke sett nærmere på forhold rundt styrene i selskapene, som styrevalgprosesser og godtgjørelse.

For å vurdere kommunens praksis har vi sett nærmere på seks selskaper, og våre vurderinger og konklusjoner om kommunens praksis baserer seg kun på funn fra undersøkelsene av eierstyringen i disse selskapene.

1.4. Metode og kvalitetssikring

Eierskapskontrollen er gjennomført av forvaltningsrevisor Bente Hegg Ljøsterød, med Kirsti Torbjørnson som oppdragsansvarlig.

Vi har innhentet relevant dokumentasjon fra Notodden kommune og følgende selskaper

- Vannfronten Eiendom AS,
- Notodden Lufthavn AS,

---

¹ Reglene om eierskapskontroll står i kommuneloven § 23-2 første ledd bokstav d, jf.. § 23-4 og § 24-2, og i forskrift om kontrollutvalg og revisjon.

- Notodden Utvikling AS
- Notodden Energi Holding AS,
- IDEA Kompetanse AS og
- Sør-Øst 110 IKS.

I forbindelse med innhenting av dokumentasjon fra selskapene har vi stilt selskapene oppfølgingsspørsmål pr e-post.

Vi har intervjuet rådmann og ordfører. Intervjuer har foregått skriftlig og via Teams.

Eierskapskontrollen er kvalitetssikret i samsvar med krav i standard for eierskapskontroll (RSK 002). Det står mer om metode og tiltak for kvalitetssikring i vedlegg 3 til rapporten.

1.5. Uttalelser fra eierrepresentant og selskap

Rapporten er sendt til uttalelse til Notodden kommune og selskapene, jf. forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 14.

Uttalelsen fra kommunen ligger som rapportens vedlegg 1. Uttalelsen har ikke medført noen endringer i rapportens innhold.

Tre selskaper, Notodden Utvikling AS, IDEA Kompetanse AS, og Sør-Øst 110 IKS, ga tilbakemelding om at de ikke hadde noen kommentarer til rapporten. De tre andre, Vannfronten Eiendom AS, Notodden Lufthavn AS og Notodden Energi Holding AS, har ikke gitt noen tilbakemelding.

2. Eierskapsmelding

Problemstilling 1: Har kommunen en eierskapsmelding som oppfyller kravene i kommuneloven § 26-1 og gjeldende anbefalinger om eierstyring?

2.1. Kriterier

I forskningsrapporten Kommunale selskap og folkevalgt styring gjennom kommunalt eierskap (NIBR-rapport 2015:1) har Norsk institutt for by- og regionforskning undersøkt i hvilken grad og hvordan norske kommuner ivaretar hensynet til god folkevalgt styring over den delen av virksomheten som er organisert i fristilte selskaper. NIBR-rapporten viste at en stadig større del av kommunal virksomhet ble satt ut i kommunale selskaper.

Utvalget som forberedte ny kommunelov la til grunn at utviklingen med å sette ut kommunal virksomhet ville fortsette, at god eierstyring er helt sentralt og at kommunene derfor bør ha et bevisst forhold til eierskapet og styringen av dette. Viktigheten av god folkevalgt styring av eierskapet, med forankring av eierskapspolitikken i brede politiske prosesser og god støtte i kommunens administrasjon, ble understreket. På denne bakgrunn fikk kommuneloven av 2018 en ny bestemmelse:

§ 26-1 Eierskapsmelding

Kommuner og fylkeskommuner skal minst én gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv.

Eierskapsmeldingen skal inneholde

- a) kommunens eller fylkeskommunens prinsipper for eierstyring*
- b) en oversikt over selskaper, kommunale eller fylkeskommunale foretak og andre virksomheter som kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i*
- c) kommunens eller fylkeskommunens formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i virksomhetene nevnt i bokstav b.*

Lovkravet markerer kommunestyrets overordnede ansvar for de verdier og tjenester som forvaltes av virksomheter som kommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i, jf. andre ledd bokstav b. Kommunestyret har ikke adgang til å delegere myndigheten til å vedta eierskapsmeldinger.

Det framgår av lovforarbeidene² til § 26-1 at bestemmelsen oppstiller minimumskrav til innholdet i en eierskapsmelding. Ifølge KS kan det også være aktuelt i eierskapsmeldingen å si noe om hvordan arbeidet med eierskapsstyring skal organiseres i kommunen og innta prinsipper knyttet til selskapenes samfunnsansvar, miljø, likestilling, etikk mv. (Se mer om dette under problemstilling 2.)

KS har utarbeidet 21 anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll. Anbefalingene ble revidert i 2020. Hensikten med disse er å bidra til kunnskap om viktige hensyn og hva som bør på plass for å få til en god eierstyring av selskaper og foretak. Anbefalingene er anerkjente prinsipper for eierstyring.³

I KS' anbefaling nr. 4 anbefales at kommunen årlig sikrer seg informasjon om sitt eierskap, ved en samlet rapportering om selskapene. Rapporteringen bør omhandle selskapenes tilstand, som økonomi, drift, spesielle forhold osv.

I kommentarene til KS' anbefaling nr. 4 går det frem at eierskapsmeldingen bør være kommunisert og tilgjengelig for de selskapene der kommunen har eierskap. Dette for å sikre nødvendige styringssignaler til selskapene.

På denne bakgrunn har vi utledet følgende kriterier:

- **Kommunen skal minst en gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret.**
- **Eierskapsmeldingen skal minimum inneholde**
  - **kommunens prinsipper for eierstyring**
  - **en oversikt over selskaper, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i**
  - **kommunens formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i virksomheten.**
- **Eierskapsmeldingen bør være kommunisert og tilgjengelig for de selskapene der kommunen har eierskap.**
- **Kommunen bør utarbeide en årlig rapport om tilstanden for selskapene.**

2.2. Utarbeidelse av eierskapsmelding

Data

Notodden kommunes eierskapsmelding ble vedtatt i kommunestyret i 2012, og er ikke revidert etter dette. I intervju med rådmannen går det frem at eierskapsmeldingen ikke har vært aktivt i bruk i alle fall i de to siste årene, men kommunen er nå i slutfasen av arbeidet med en ny

---

² Prop. 46 L (2017-2018)

³ For fulltekst versjonen se: KS, *Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll*, Dag-Henr.ik Sandbakken (red.), Oslo: KS, 2020, <https://www.ks.no/globalassets/fagomrader/lokaldemokrati/Anbefalinger-om-eierskap-F41-web.pdf>

eierskapsmelding, som skal ut til høring blant kommunens selskaper og mest sannsynlig behandles politisk i slutten av oktober. Utkast til ny eierskapsmelding er oversendt revisjonen.

Vurdering

Kommunen skal minst en gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret. Selv om lovkravet er at eierskapsmeldingen skal utarbeides i løpet av valgperioden, er det vår vurdering at det er hensiktsmessig å legge dette til tidlig i valgperioden, for å sikre at de folkevalgte på et tidlig tidspunkt får bevissthet rundt kommunens eierskap.

Så langt i denne valgperioden har det ikke blitt utarbeidet noen eierskapsmelding som er vedtatt av kommunestyret, men utkast til eierskapsmelding foreligger og ferdig eierskapsmelding planlegges politisk behandlet i løpet av høsten.

2.3. Eierskapsmelding innhold; prinsipper for eierstyring

Data

Notodden kommunes eierskapsmelding fra 2012 pkt. 2.2 nevner hvilke prinsipper som skal legges til grunn for kommunens eierskap i selskaper:

1. *Det skal være åpenhet knyttet til Notodden kommunes eierskap.*
  - a. *Meroffentlighet skal være et prinsipp.*
  - b. *Det skal være åpenhet rundt kommunens valg av styremedlemmer.*
  - c. *Det skal være åpenhet rundt godtgjørelse til styret. Disse punktene skal beskrives i skriftlige rutiner vedtatt av kommunestyret.*
2. *Før en mulig selskapsdannelse skal det i saksbehandlingen analyseres hva eier ønsker oppnådd ved å opprette et selskap fremfor en mer tradisjonell organisering innenfor kommunen. Tilsvarende analyse skal gjøres ved utarbeidelse av eierstrategi.*
3. *Eier skal fremme sine interesser gjennom generalforsamling og representantskap.*
  - a. *Politisk vedtatt eierstrategi binder deltakerne i generalforsamling og representantskap.*
  - b. *Det bør utarbeides en aksjonær-/eieravtale som beskriver forholdet mellom eierne, informasjon til eierne utenom representantskap/generalforsamling, selskapets virksomhet og valg av styre.*
4. *Eier gir klare mål for selskapet. Styret er ansvarlig for realisering av målene.*
  - a. *Eierskapet bør være forutsigbart og langsiktig (utover fire år).*
  - b. *Eierne i samspill med styret og ledelsen skal sikre god ledelse av selskapet. Herunder bør det fokuseres på hvordan eierne og styret sammen skal kunne påvirke ledelsens arbeid med utgangspunkt i selskapets behov.*

- c. *Aktiv eierstyring krever tverrpolitisk forståelse av hvorfor kommunen er engasjert i selskapet.*
- d. *Eier skal utforme styreinstruks som beskriver styrets mandat og sammensetning, styremøtenes forretningsorden og saker som skal styrebehandles, saksbehandlingsregler (lovgrunnlag), og informasjon utenom styremøter.*
- e. *Det bør være klart skille mellom eier og kunde/bruker for å unngå mistanke om at selskap hvor kommunen står som eier forfordes i forhold til andre selskaper, eller at det stilles for lave krav fra eier eller på andre måter er tildelt ressurser som gir et ekstra konkurransefortrinn.*
- f. *Hvorvidt selskapet skal utføre oppgaver etter egenregiprinsippet, eller konkurranseeksponeres, bør tydelig fremgå av vedtekter eller selskapsavtale.*
- g. *Ved tjenesteleveranse fra selskapet til eierkommunen bør det stilles krav om tjenesteavtaler.*
- h. *Gjennom krav til resultat og rapportering gir eieren tydelig signaler på hva som forventes av virksomheten. Det er naturlig at eier måler resultatkrav uttrykt med avkastning på den kapitalen de forvalter, krav til kundetilfredshet og HMS-forhold, samt likestillingskrav i forhold til styrende organer.*
- i. *Det bør utarbeides en klar og forutsigbar utbyttepolitikk. I selskaper der virksomheten har karakter av næringsdrift, bør en offentlig eier stille de samme krav til avkastning på investert kapital, som det en privat eier vil gjøre.*

Vurdering

Kommunens eierskapsmelding inneholder kommunens prinsipper for eierstyring. På bakgrunn av at prinsippene ikke er revidert siden 2012 kan det stilles spørsmål ved hvor relevante de er. Prinsipp e, om at eier skal utforme styreinstruks, er dessuten i strid med aksjeloven § 6-23.

2.4. Eierskapsmelding innhold; oversikt over virksomheter kommunen har eierinteresser

Data

I del 3 i Notodden kommunes eierskapsmelding følger en oversikt over Notodden kommunes aksjer og andeler som kommunen eier enten direkte eller indirekte. Oversikten er ikke revidert siden 2012, og stemmer følgelig ikke fullstendig med kommunens eierskap per i dag.

I kommunens eierskapsmelding del 4, pkt. 4.1 fremgår at det i denne delen «vil bli en presentasjon av hvert av selskapene som kommunen eier eller har eierandeler i.» Dette er, ifølge rådmann, ikke fulgt opp.

For en oppdatert oversikt over virksomheter som kommunen har eierinteresser i viser rådmannen til kommunens årsrapport.

Vurdering

I kommunens eierskapsmelding finnes en oversikt over foretak, selskaper og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser i. I og med at oversikten ble utarbeidet i 2012 gir den ikke en korrekt oversikt over kommunens eierskap per i dag.

2.5. Eierskapsmelding innhold; kommunens formål med sine eierinteresser i selskapene

Data

Notodden kommunes eierskapsmelding er et generelt dokument for alt av kommunens eierskap, og sier ikke noe om kommunens formål med sine eierinteresser i de ulike selskapene.

I eierskapsmeldingens pkt. 4.1 går det frem at for hvert enkelt selskap kommunen eier vil Notodden kommunes eierstrategi bli nærmere beskrevet. Ifølge rådmannen har kommunen ingen formelle, selskapsvise eierstrategier per i dag, men det finnes andre relevante styringsdokumenter. Rådmannen forteller videre at i forbindelse med revisjonen av eierskapsmeldingen vil det bli utarbeidet særskilte strategier for flere av selskapene kommunen har eierskap i. Kommunen har allerede inndelt selskapenes i tre kategorier, utifra virksomheten de bedriver. Dette arbeidet vil prioriteres for de de største selskapene og for de selskapene der man ønsker et retningsskifte.

Vurdering

Kommunens eierskapsmelding sier ikke noe om kommunens formål med sitt eierskap i de ulike virksomhetene som kommunen har eierskap i.

2.6. Kommunikasjon av eierskapsmeldingen

Data

Ifølge ordfører er eierskapsmeldingen kommunisert ut til selskapene. Rådmannen, som har vært ansatt i kommunen i ca to og et halvt år, kan ikke huske at eierskapsmeldingen er sendt ut i løpet av den tiden han har vært rådmann, men understreker at den er tema i dialogen de har med selskapene kommunen har eierskap i.

Vi har spurt de seks utvalgte selskapene om de er kjent med kommunens eierskapsmelding. Av de seks selskapene svarte Notodden Lufthavn AS, Notodden Energi Holding AS, Vannfronten Eiendom AS og Notodden Utvikling AS alle at de er kjent med kommunens eierskapsmelding, og at de også hadde vært involvert i utarbeidelsen av den. IDEA Kompetanse AS svarte at de kjenner eierskapsmeldingen og antar at de fikk den oversendt i 2012. Sør-Øst IKT kan ikke huske å ha mottatt eller behandlet noen eierskapsmelding fra Notodden kommune. I denne forbindelse påpekes at Sør-Øst IKT kun har hatt Notodden kommune på eiersiden siden 2018.

Rådmannen sier at ny eierskapsmelding vil bli oversendt selskapene som kommunen har eierskap i etter at den er politisk behandlet. Utkast til eierskapsmelding er også sendt på høring til selskapene.

Eierskapsmeldingen er per i dag ikke tilgjengelig på kommunens hjemmeside. Rådmannen sier at ny eierskapsmelding vil bli lagt ut på hjemmesiden etter at den er politisk behandlet.

Vurdering

Av de seks selskapene vi har undersøkt var fem gjort kjent med eiermeldingen. Tilbakemeldingene fra selskapene kan imidlertid tyde på at det er lenge siden den er sendt ut.

Vi vurderer det som positivt at eierskapsmeldingen er tema i eiermøter, men mener likevel at den regelmessig bør oversendes selskapene.

Kommunen skal aktivt informere om egen virksomhet og om virksomhet som andre rettssubjekter utfører på vegne av kommunen, og skal legge til rette for at alle kan få tilgang til slik informasjon, jf. kommuneloven § 4-1. Eierskapsmeldingen bør derfor også ligge lett tilgjengelig på kommunens nettsider.

2.7. Årlig rapport til kommunestyret

Data

Kommunens eierskapsmelding pkt. 2.3.4 omhandler årlig rapportering til kommunestyret:

Det etableres videre en rutine for et årlig kommunestyremøte hvor rapportering fra selskapene skal samles, og kommunens eierstrategi drøftes samlet. Eventuelle endringer i strategi og/eller tiltak i forhold til enkelt-selskaper skal behandles i dette møtet:

a) Kommunens samlede eierstrategi utformes og følges opp av kommunestyret.

b) Årsrapport og årsregnskap fra selskapene legges frem for kommunestyret.

c) Eierstyring. Her vektlegges følgende punkter:

- utviklingen i selskapene generelt og i forhold til utvalgte nøkkeltall*
- risiko og fremtidsutsikter*
- behov og ønsker om mulige endringer og tiltak.*

Ifølge rådmann er det ikke etablert noen slik praksis som eierskapsmeldingen legger opp til.

Årsrapportene fra de fleste selskapene blir imidlertid oversendt kommunestyremedlemmene som orienteringssaker i forbindelse med kommunestyremøter. Dette bekreftes av ordfører. Rådmannen sier at rapporteringen til kommunestyret vil bli mer utfyllende for fremtiden.

Vurdering

Per i dag får ikke kommunestyret presentert noen årlig rapport om tilstanden ute i virksomhetene der kommunen har eierskap.

2.8. Eierskapsmelding – konklusjon

Det er vår vurdering at Notodden kommunes eierskapsmelding per i dag kun delvis er i samsvar med kommuneloven § 26-1 og gjeldende anbefalinger om eierstyring. Eierskapsmeldingen inneholder kommunens prinsipper for eierstyring, men på bakgrunn av at disse ikke er revidert

siden 2012 er det usikkert om prinsippene fortsatt er fullstendig relevante, og alle prinsippene er dessuten ikke i tråd med dagens lovgivning.

Oversikten over foretak over selskaper og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser i er ikke oppdatert, og formålet med kommunens eierskap i de ulike virksomhetene er ikke nærmere beskrevet i eierskapsmeldingen.

Eierskapsmelding er ikke kommunisert ut til virksomhetene der kommunen har eierskap i løpet av de siste to-tre årene, og den finnes heller ikke på kommunens hjemmeside.

Kommunestyret får ikke presentert noen årlig rapport om tilstanden ute i virksomhetene der kommunen har eierskap.

Kravene til eierskapsmeldingen i kommuneloven § 26-1 skal være oppfylt i løpet av inneværende valgperiode. På bakgrunn av rådmannens informasjon om status i arbeidet med ny eierskapsmelding, og oversendt utkast som viser status i arbeidet, legger vi til grunn at Notodden kommune vil vedta ny eierskapsmelding i løpet av høsten. Dersom denne får et innhold som er i samsvar med minimumskravene i kommuneloven § 26-1, vil lovkravet om eierskapsmelding være oppfylt.

3. Eierskapsprinsipper om styringsdialog

Problemstilling 2: Er kommunens eierskapsprinsipper i samsvar med KS anbefalinger om styringsdialog?

3.1. Kriterier

Det følger av KS' anbefaling nr. 3 at kommunen bør sørge for god kunnskap til de folkevalgte om eierskap. KS anbefaler at kommunestyret eller fylkestinget får tid til kompetanseutvikling eksempelvis ved å avholde eierskapsseminarer for samtlige folkevalgte tidlig i perioden. Det er viktig at kommunestyret som eier får kunnskap og innsikt i omfanget av selskapsorganisering og de styringsmuligheter kommunen har for selskapene som de har eierandel i. Det er også viktig at de folkevalgte får innsikt i de ulike rollene folkevalgte har, som styremedlemmer eller som medlemmer av generalforsamling/representantskap.

Av KS' anbefaling nr. 6 går det frem at kommunen bør holde jevnlige eiermøter. KS definerer eiermøter som et møte mellom eiere, styret og daglig leder for selskapet. Dette er ikke et lovregulert møte og er en uformell arena, der det ikke skal treffes vedtak, men hvor både eierne og selskapet kan ha gjensidig informasjonsutveksling, forventningsavklaring og drøfte generell utvikling og rammevilkår for virksomheten. Eiermøtene er uforpliktende for eierne og selskapet. All eierstyring skal formelt skje i representantskapet eller generalforsamlingen, og KS omtaler disse som eierorganet i selskapet.

KS anbefaler videre at kommunestyret som hovedregel oppnevner sentrale folkevalgte som sine representanter i eierorganet, jf. anbefaling nr. 7. Oppnevning av sentrale folkevalgte til eierorganet vil bidra til å forenkle samhandlingen og kommunikasjonen mellom kommunestyret og eierorganet.

I aksjeselskap er generalforsamlingen eierorgan. De som skal stille på vegne av kommunen må få en fullmakt til dette, jf. aksjeloven § 5-2 og kommuneloven § 5-3. Denne fullmakten kan gis i delegasjonsreglementet eller i et eget vedtak. Eierorganet i et IKS er representantskapet. Her skal alle deltakerkommunene være representert. Det er kommunestyret som skal velge kommunens representantskapsmedlemmer, jf. IKS-loven § 6 første avsnitt. Det skal velges minst like mange vararepresentanter som faste medlemmer, og det er kun valgte representanter som kan møte.

Det følger av KS' anbefaling nr. 16 at kommunen, i forbindelse med utarbeidelse av eierskapsmelding, bør ha en prinsipiell diskusjon om godtgjøring av styreverv, som danner grunnlaget for eierorganets fastsetting av styrehonorar. Denne bør danne grunnlaget for eierorganets fastsetting av styrehonorar. Godtgjørelsen for styrevervet bør reflektere styrets økonomiske og strafferettslige ansvar, i tillegg til styremedlemmenes kompetanse og forventet tidsbruk, samt virksomhetens kompleksitet.

På denne bakgrunn har vi utledet følgende kriterier:

- **Kommunen bør ha gjennomført opplæring/ kompetanseutvikling innenfor eierskap for samtlige folkevalgte tidlig i valgperioden.**
- **Det bør jevnlig avholdes eiermøter for å bidra til god kunnskap om og dialog med selskapet.**
- **Ledende folkevalgte bør velges til å representere kommunen i generalforsamlingen/representantskapet.**
- **I forbindelse med utarbeidelse av eierskapsmelding bør kommunen ha en prinsipiell diskusjon om godtgjøring av styreverv, som danner grunnlaget for eierorganets fastsetting av styrehonorar**

3.2. Opplæring til folkevalgte

Data

Ifølge rådmann har Notodden kommune folkevalgtopplæring innledningsvis i hver valgperiode. De folkevalgte får da informasjon om selskapene kommunen har eierskap i, men opplæringen har ikke spesielt fokus på eierskap. Rådmannen påpekte at det har vært naturlig å avvente opplæring om eierskap til ny eierskapsmelding er klar. Det vil da bli satt av tid til en gjennomgang av denne i kommunestyret, og det vurderes om det skal avholdes et eget temamøte om eierskapsmeldingen. Rådmannen bestreber seg på å utarbeide en utfyllende eierskapsmelding, som vil samle relevant informasjon for både de folkevalgte og selskapene.

Ordfører fortalte i intervju at flere av selskapene der kommunen har eierskap var i kommunestyret og informerte om de ulike virksomhetene ved starten av inneværende periode. Formannskapet inviterer ulike selskaper inn for å orientere om status også utover i perioden.

Vurdering

Notodden kommune har gjennomført folkevalgtopplæring, men ikke med fokus på eierskap. Det er positivt at selskapene kommunen har eierinteresser i kommer og informerer politikerne om sine virksomheter, men vi mener at samtidig kompetanseheving om eierskap som sådan ville ha gjort politikerne bedre i stand til å få utbytte av informasjonen fra selskapene.

Vi merker oss at administrasjonen legger opp til folkevalgtopplæring i forbindelse med presentasjonen av ny eierskapsmelding. Dette er positivt, men folkevalgtopplæring om kommunens eierskap og eierstyring bør aller helst legges tidlig i valgperioden, slik at denne kunnskapen kan ligge til grunn for de politiske prosessene gjennom hele perioden.

3.3. Jevnlige eiermøter

Data

Det følger av Notodden kommunes eierskapsmelding pkt. 2.3.5 at i tillegg til oppfølging gjennom de lovfestede organer kan det i noen tilfeller være nyttig å gjennomføre eiermøter. Det sies ikke noe om hyppigheten av slike møter.

Ordfører opplyser at hun har faste årlige møter med de aller fleste av selskapene kommunen har eierskap i, bl a NUAS og Notodden Energi.

Vi har undersøkt med de seks selskapene om det avholdes eiermøter med dem, utover møtene i representantskap og generalforsamling. Tabellen nedenfor viser tilbakemeldingene vi fikk:

Selskap	Avholdes eiermøter?
IDEA AS	Det har vært flere eiermøter i både 2020 og 2021. Det er ikke skrevet referat fra eiermøtene, men dette vil bli gjort for det videre.
Notodden Utvikling AS	Det har ikke vært avholdt formelle eiermøter i 2020. Et eiermøte med administrasjonen ble gjennomført i 2021, men det ble ikke skrevet referat fra dette møtet.
Vannfronten Eiendom AS	Det har ikke vært avholdt formelle eiermøter i 2020 og 2021.
Notodden Lufthavn AS	Det er gjennomført eiermøter 31.8.20 og 24.3.21. Det er ikke ført referat fra eiermøtene.
Notodden Energi Holding AS	Det ble avholdt eiermøter våren 2020, 3.11.2020, 28.1.2021 og 3.5.2021. Presentasjoner fra de tre siste møtene er oversendt. ⁴
Sør- Øst 110 IKS	Det har ikke vært avholdt eiermøter i 2020 og 2021 ⁵ .

Tabell 1 Gjennomføring av eiermøter i selskap

Vurdering

Kommunen har ingen føringer for jevnlig eiermøter i alle selskapene der kommunen har eierskap. Våre undersøkelser viser at kommunen i stor grad avholder eiermøter, men vi mener likevel at kommunen bør vurdere om det avholdes eiermøter i tilstrekkelig omfang.

3.4. Representasjon i eierorganet

Data

Notodden kommunes eierskapsmelding sier i pkt. 2.3.1 at de valgte representantene skal ivareta kommunens interesser gjennom en aktiv deltakelse i selskapenes eierorgan, men den sier ikke noe om hvordan representantene skal velges.

Notodden kommunes delegasjonsreglement fra 2007, sist revidert 6.2.2014, sier i pkt. 12.1

⁴ Ordfører mener at det ble avholdt flere møter enn dette i 2020.

⁵ Daglig leder opplyser at de ga tilbud om eiermøte i 2020, men at det ikke ble gjennomført

Ordfører har myndighet til å utøve eierrettigheter i selskaper der kommunen er eeneier og medeier, og til å representere kommunen i selskapenes generalforsamling. Saker av prinsipiell karakter skal likevel først tas opp til politisk behandling.

Når det gjelder representasjon i representantskap i kommunens interkommunale selskaper følger det av IKS-loven § 6 at kommunestyret selv skal oppnevne sine representanter. For Sør-Øst IKT ble dagens medlemmer av representantskapet valgt i kommunestyremøtet den 22.1.2020, sak 992/2020.

Vi har spurt Notodden kommune hvem som er kommunens eierrepresentant i de seks selskapene. Tabellen nedenfor viser tilbakemeldingen vi fikk:

Selskap	Eierrepresentant	Vararepresentant
IDEA AS	Ordfører	Varaordfører
Notodden Utvikling AS	Ordfører	Varaordfører
Vannfronten Eiendom AS	Ordfører	Varaordfører
Notodden Lufthavn AS	Ordfører	Varaordfører
Notodden Energi Holding AS	Ordfører	Varaordfører
Sør-Øst 110 IKS	Brannsjefen	Navngitt politiker

Tabell 2 Kommunens representasjon i eierorgan

Vurdering

Etter vår vurdering har Notodden kommune i sitt delegasjonsreglement oppnevnt sentrale folkevalgte (ordførere) som sin representant i generalforsamlinger og oppnevnt representanter til representantskap i eget kommunestyrevedtak.

3.5. Fastsetting av styrehonorar

Data

Det følger av Notoddens eierskapsmelding pkt. 2.2.2 at det skal være åpenhet rundt godtgjørelsen til styret.

Rådmannen er ikke kjent med at det er foretatt en prinsipiell vurdering av fastsetting av styrehonorar, men påpeker at i forbindelse med ny eierskapsmelding er det initiert prosesser rundt dette, og at det vil bli foretatt en prinsipiell avklaring rundt godtgjøring av styreverv som skal inntas i eierskapsmeldingen. Kommunen har varslet selskapene om at dette ville bli tatt opp i eierorganene neste år.

Vurdering

Vi vurderer at kommunen per i dag ikke har tatt stilling til kriterier eller prinsipper for fastsettelse godtgjøring for styreverv i kommunens selskaper. Vi mener at dette bør prioriteres, fordi vurderinger eller kriterier rundt dette kan være nyttige innspill til eierorganene i de enkelte selskapene når de skal ta stilling til styrehonorarene, i tillegg til at dette også har en omdømmeside.

3.6. Eierskapsprinsipper om styringsdialog - konklusjon

Kommunens eierskapsprinsipper er delvis i samsvar med sentrale KS-anbefalinger om eierstyring, men på flere områder er KS-anbefalingene mer detaljerte og omfattende enn hva kommunens praksis er.

Vi mener at folkevalgtopplæring av kommunestyret om eierstyring bør avholdes tidlig i perioden, slik at de folkevalgte kan ta med seg denne kunnskapen inn i de politiske prosessene gjennom hele perioden. Vi mener også at kommunen bør vurdere om praksisen med eiermøter bør gjelder for alle selskapene kommunen har eierinteresser i, og at kommunen bør ta en prinsipiell diskusjon om fastsetting av styrehonorar.

Vi er kjent med at Notodden kommune har igangsatt et arbeide på flere av disse områdene.

4. Eierstyringen i et utvalg selskaper

Problemstilling 3: Er kommunens eierskapsprinsipper, samt lovkrav og anbefalinger om styringsdialog, i praksis fulgt opp for et utvalg selskaper?

4.1. Kriterier

Innkalling til generalforsamling/møte i representantskapet

Det fremgår av kommentarene til KS' anbefaling nr. 7 at det bør etableres forutsigbare kommunikasjonsformer mellom kommunestyret og eierorganet, og at disse bør forankres i eierskapsmeldingen. Slik sikrer man engasjement, debatt og reell politisk avklaring av eierorganets myndighet.

Aksjeloven § 5-10 første ledd sier at innkalling til generalforsamling i aksjeselskaper skal være sendt senest en uke før møte skal holdes, om ikke vedtektene setter en lengre frist, mens IKS-loven § 8 andre og tredje ledd sier at innkalling til representantskapsmøter i IKSer normalt skal være sendt ut minst fire uker før møte skal holdes.

KS anbefaler at bestemmelser om innkallingsfrist bør tas inn i de ulike selskaperenes vedtekter, slik at det tas hensyn til kommunens behov for å ha tid til å behandle aktuelle saker, jf. anbefaling nr. 8.

Protokoll fra møter i generalforsamlingen/ møte i representantskapet

Kravene til protokoll fra møtene i generalforsamlingen fremgår av aksjeloven § 5-16:

- Møtelederen skal sørge for at det føres protokoll for generalforsamlingen.
- I protokollen skal generalforsamlingens beslutning inntas med angivelse av utfallet av avstemningene. Protokollen skal angi antallet avgitte stemmer, og hvor mange aksjer og hvilken andel av aksjekapitalen de avgitte stemmene representerer, samlet og for og mot den enkelte beslutningen, i den utstrekning dette er relevant for utfallet av avstemningen. Fortegnelsen over de møtende etter § 5-13 skal inntas i eller vedlegges protokollen.
- Protokollen skal signeres av møtelederen og minst en annen person valgt av generalforsamlingen blant dem som er til stede.
- Protokollen og fortegnelse over aksjeeiere som nevnt i § 5-13, skal oppbevares på betryggende måte i hele selskapets levetid. Protokollen skal holdes tilgjengelig for aksjeeierne hos selskapet.

Kravene til protokoll fra møtene i representantskapet følger av IKS-loven § 9 åttende ledd:

- Møtelederen skal sørge for at det føres protokoll fra møtet.
- Protokollen underskrives av møtelederen og to av representantskapets medlemmer som velges ved møtets begynnelse. Medlemmene kan benytte elektronisk signatur for å signere protokollen.

- Styrets medlemmer og daglig leder har rett til å få sitt syn på en sak innført i protokollen.

Politisk forankring av saker i generalforsamling/representantskap

Muligheten for styring blir redusert når man skiller oppgaver og tjenester ut i egne selvstendige enheter. Kommunen bør derfor ha gode rutiner og praksis for å sikre politisk forankring av saker som skal behandles i generalforsamling/representantskap. Fra kommentarene til KS' anbefaling nr. 7 siteres:

For selskapsformene AS og IKS bør det etableres forutsigbare kommunikasjonsformer mellom kommunestyret eller fylkestinget og eierorganet som forankres i eierskapsmeldingen. Slik sikrer man engasjement, debatt og reell politisk avklaring av eierorganets myndighet.

På denne bakgrunn har vi utledet følgende kriterier:

- **Innkalling til møter i generalforsamling/representantskap skal skje i tråd med selskapets vedtekter/selskapsavtalen, eventuelt med minst en ukes varsel for møter i generalforsamling og minst fire ukers varsel for møter i representantskapet.**
- **Kommunen bør sørge for at bestemmelser om forlenget innkallingsfrist tas inn i de ulike selskapenes vedtekter.**
- **Kommunen bør ha etablert rutiner for behandling av innkallinger til generalforsamling/representantskapsmøter.**
- **Det skal føres protokoll etter møter i generalforsamlingen/representantskapet.**

4.2. Tidspunkt for innkalling til generalforsamling/representantskap

Data

Vedtekter

Vi har sett på hva vedtektene i de seks selskapene sier om tidspunkt for innkalling til generalforsamling/representantskapsmøte:

IDEAs vedtekter sier i pkt. 8 at styret skal innkalle til ordinær generalforsamling med minst tre ukers varsel og til ekstraordinær generalforsamling med minst en ukes varsel.

Av vedtektene til Vannfronten Eiendom pkt. 3 går det frem at innkalling til ordinær generalforsamling skal sendes ut senest fire uker før generalforsamlingen.

Notodden Lufthavns vedtekter sier at innkalling til ordinær generalforsamling skal sendes ut senest to uker før generalforsamlingen.

Av vedtektene til Notodden Energi pkt. 10 går det frem at innkalling til ordinær generalforsamling skal sendes ut senest to uker før generalforsamlingen.

Selskapsavtalen til Sør Øst IKT sier i pkt. 11 at innkalling til representantskapsmøter skal sendes ut minst fire uker før representantskapsmøtet.

Notodden Utviklings vedtekter sier intet om frist for innkalling til generalforsamling.

Praksis: innkalling til generalforsamling/møte i representantskapet 2020-2021:

Vi har bedt om å få oversendt innkalling til generalforsamling/representantskapsmøte i de seks utvalgte selskapene for perioden 2020-2021. Tabellen nedenfor viser hva vi fant:

Selskap	Innkalling 2020	Innkalling 2021
IDEA AS	Innkalling sendt fire uker før generalforsamling. Innkalling sendt to uker og to dager før ekstraordinær generalforsamling.	Innkalling sendt tre uker og seks dager før generalforsamling.
Notodden Utvikling AS	Innkalling sendt en uke og fem dager før generalforsamling.	Innkalling sendt to uker før generalforsamling.
Vannfronten Eiendom AS	Innkalling sendt fire uker før generalforsamling.	Innkalling sendt fire uker før generalforsamling.
Notodden Lufthavn AS	Innkalling ble ikke sendt ut. (Skyldes en inkurie ifølge selskapet.)	Innkalling sendt to uker og fire dager før generalforsamling.
Notodden Energi Holding AS	Innkalling sendt to uker og fem dager før generalforsamling.	Innkalling sendt to uker før generalforsamling.
Sør- Øst 110 IKS	Innkalling sendt seks uker før første møte i representantskapet. Innkalling sendt fire uker og seks dager før det andre møtet i representantskapet.	Innkalling sendt fem uker og en dag før første møte i representantskapet. Innkalling sendt fire uker og seks dager før det andre møtet i representantskapet.

Tabell 3 Innkallingsfrist til møter i eierorganene

Vurdering

Innkalling til generalforsamling/representantskap ble i 2020 og i 2021 i det alt vesentlige sendt ut med frister som er i tråd med både de ulike selskapenes vedtekter/selskapsavtale, aksjeloven og IKS-loven. Det eneste unntaket fra dette er innkalling til generalforsamling i Notodden Lufthavn i

2020, men i om med at dette var i orden i 2021 legger vi til grunn at 2020 ikke illustrerer selskapets praksis på området.

4.3. Forlenget innkallingsfrist i selskapenes vedtekter

Data

Det følger av kommunens eierskapsmelding pkt. 2.2.3 pkt. 5 og 6 at både i aksjeselskaper og interkommunale selskaper bør innkalling og saksdokumenter til generalforsamling/representantskap sendes minst fire uker før møtet skal avholdes. Dette er en lenger tidsfrist enn vedtektene i flere av selskapene legger opp til, og et eksempel på manglende samordning av forventninger mellom eierkommune og selskap.

Vurdering

For å sikre at innkalling til generalforsamling/representantskap rekker politisk behandling mener vi at kommunen bør sørge for at innkallingsfristen som de har i egen eierskapsmelding tas inn i selskapenes vedtekter. At det er tilstrekkelig med tid til å behandle innkallingene politisk bør også være i de andre eiernes interesse.

4.4. Behandling av innkallinger til generalforsamling/representantskap

Data

Det følger av Notodden kommunes eierskapsmelding pkt. 2.2.1 at *kommunestyret skal gi instruksjer/signaler til sine representanter i det operative eierorganet (generalforsamling/representantskap), og at kommunestyrets vedtak skal følges av kommunens representanter i eierorganet slik at de skal stemme likt.*

Videre følger det av Notodden kommunes eierskapsmelding pkt. 2.3.2 at *de valgte representantene fra Notodden kommune skal ha anledning til å få en eventuell politisk avklaring i forkant av møter i selskapene. Det gjelder alle saker, både av generell karakter og i saker av uvanlig art eller stor betydning spesielt. Generelt sett er det viktig å understreke viktigheten av en god dialog. Avklaringene skjer på følgende måte:*

Tabell. Politiske avklaringer i forkant av møter i selskapene

INNMELDING AV SAK	AVKLARING	TILBAKEMELDING
Representanten melder inn sak til ordføreren 10 dager før formannskapet.	Ordfører er ansvarlig for nødvendig avklaring. Ordfører skal i slike saker så langt som mulig søke kontakt med partienes gruppeledere og rådmannen.	Blir eventuelt sak i åpent eller lukket møte i formannskapet. Formannskapet foretar den nødvendige avklaring og skal motta tilbakerapportering.
Representanten melder inn hastesak til ordfører.	Ordfører er ansvarlig for nødvendig avklaring. Ordfører skal i slike saker så langt som mulig søke kontakt med partienes gruppeledere og rådmannen.	Ordfører gir svar til representanten. Svaret er kommunens råd / syn på saken.
Representanten melder spørsmål om en sak til oppklaring.	Sekretariatsfunksjon hos rådmannen (fast kontakt).	Rådmannen gir svar.

Som tidligere nevnt følger det av eierskapsmeldingen pkt. 2.2.3 at innkalling og saksdokumenter til både generalforsamling og representantskapsmøter skal sendes ut minst fire uker før møtet i eierorganet.

Når det kommer til dagens praksis rundt behandling av innkallingene forteller rådmannen i intervju at innkalling til generalforsamling og til møter i representantskapet sendes ut til kommunestyremedlemmene, slik at de kan ta kontakt med ordfører om de har noe å bemerke. Det er ikke noen politisk behandling av innkallingene i formannskapet og/eller kommunestyret. Dette vil imidlertid bli vurdert på ny i arbeidet med ny eierskapsmelding.

Vurdering

I sin eierskapsmelding har kommunen rutiner for å sikre politisk forankring av saker som skal behandles i generalforsamling/representantskap. Vi vurderer at kommunens praksis på dette området ikke sikrer politisk forankring av i forkant av møtene i eierorganene. Vi vil i tilknytning til dette også få vise til kommuneloven § 11-2, om møteprinsippet, der det fremgår at folkevalgte organer skal behandle saker og treffe vedtak i møter.

4.5. Protokoll etter generalforsamling/representantskap

Data

Vi har spurt de seks selskapene om protokoll ble skrevet etter møtene i generalforsamling/representantskap i 2020 og 2021, og bedt om å få oversendt protokollene. Alle selskapene har ført protokoll fra møtene i generalforsamling og representantskap i 2020 og 2021.

Vurdering

Det er ført protokoll etter alle møtene i generalforsamling og representantskap i 2020 og 2021, slik aksjeloven § 5-16 og IKS-loven § 9 krever.

4.6. Eierstyringen i et utvalg selskaper - konklusjon

Kommunens styringsdialog er delvis i samsvar med kommunens eierskapsmelding, anbefalinger og lovkrav. Hva gjelder innkalling til generalforsamling/representantskap, er imidlertid ikke innkallingsfristen som følger av kommunens egen eierskapsmelding tatt inn i selskapenes vedtekter.

Behandlingen av innkalling til generalforsamling/representantskap behandles heller ikke politisk, slik eierskapsmeldingen og KS sine anbefalinger legger opp til.

5. Anbefalinger

Vi anbefaler at Notodden kommune

- i løpet av inneværende valgperiode sørger for at deres eierskapsmelding blir i samsvar med kommuneloven § 26-1
- kommuniserer eierskapsmeldingen ut til alle selskapene der kommunen har eierskap, jf. KS' anbefaling nr. 4
- etablerer en rutine for samlet årlig rapportering fra selskapene til kommunestyret, jf kommunens eierskapsmelding og KS' anbefaling nr. 4
- sørger for kunnskap til de folkevalgte om eierskap tidlig i perioden, jf. KS' anbefaling nr. 3
- vurderer om det avholdes Eiermøter i tilstrekkelig omfang, jf. KS' anbefaling nr. 6
- tar en prinsipiell diskusjon om godtgjøring av styreverv, jf. KS' anbefaling nr. 16
- sørger for at innkallingsfristen i eierskapsmeldingen tas inn i selskapenes vedtekter/selskapsavtale, jf. KS' anbefaling nr. 8
- sørger for at innkallinger til generalforsamlinger og representantskap blir behandlet politisk i samsvar med kommunens eierskapsmelding og KS' anbefaling nr. 7

6. Litteratur og kildereferanser

Lover og forskrifter og lovforarbeider

LOV 2018-06-22-83 Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)

LOV 1997-06-13-44 Lov om aksjeselskaper (aksjeloven)

LOV-2021-05-28-47 Lov om interkommunale selskaper (IKS-loven)

Forskrift 17. juni 2019 nr. 904 om kontrollutvalg og revisjon

Prop. 46 L (2017-2018)

Dokumenter fra kommunen

Delegasjonsreglement

Eierskapsmelding

Kommunestyrevedtak av 22.1.2020

Dokumenter fra selskapet

Vedtekter

Innkalling til generalforsamling/representantskap i 2020 og 2021

Protokoller etter generalforsamling/representantskap i 2020 og 2021

Presentasjoner fra eierskapsmøter

Andre kilder

KS Folkevalgtprogram 2019-2023 Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll

Kommunale selskap og folkevalgt styring gjennom kommunalt eierskap (NIBR-rapport 2015:1)

Vedlegg 1: Eierkommunens og selskapenes uttalelser

Notodden kommune

Vår referanse: 2021/3573-2

Deres referanse:

Løpenummer: 13856/2021

VESTFOLD OG TELEMARKE REVISJON IKS
Postboks 311
3701 SKIEN

04.10.2021

Unntatt offentlighet: Offl. § 5 1. ledd

Svar: Eierskapskontroll - utkast til høring - utsatt offentlighet, jf. offl. § 5 andre ledd

Rådmannen tar utkast til eierskapskontrollrapport til etterretning og har ingen innvendinger. De avvik og forbedringsforslag som fremkommer av rapporten vil bli innarbeidet i ny eierskapsmelding som er under utarbeidelse.

Med vennlig hilsen

Per Sturla Wærnes
rådmannRådmann

Dokumentet er godkjent elektronisk

Org nr. 938 583 986
www.notodden.kommune.no

Av de seks selskapene som fikk rapporten til høring var det tre selskaper, Notodden Utvikling AS, IDEA Kompetanse AS, og Sør-Øst 110 IKS, som ga tilbakemelding om at de ikke hadde noen kommentarer til rapporten. De tre andre, Vannfronten Eiendom AS, Notodden Lufthavn AS og Notodden Energi Holding AS, har ikke gitt noen tilbakemelding.

Vedlegg 2: Metode og kvalitetssikring

Eierskapskontrollen startet opp ved oppstartsbrief til kommunen og selskapene av 26.5.2021.

Eierskapskontroller skal gjennomføres på en måte som sikrer at informasjonen i rapporten er relevant og pålitelig. At dataene er relevante (gyldige/valide) innebærer at de beskriver de forholdene som problemstillingene omhandler. Pålitelighet (reliabilitet) handler om at innsamling av data skal skje så nøyaktig som mulig og at det ikke har skjedd systematiske feil underveis.

Vi vil nedenfor redegjøre for datagrunnlaget vårt og hvilke metoder vi har brukt for å svare på problemstillingene. Vi vil også beskrive hvilke tiltak som er brukt for å sikre dataenes relevans og pålitelighet.

Innsamling av data, relevans og pålitelighet

Datainnsamling og rapportskrivning har foregått i perioden fra mai til september 2021.

Innsamling av data

Hovedmetoden i denne rapporten er dokumentanalyse. Vi har mottatt dokumentasjon fra både eierkommunen og selskapene. Vi har også hentet relevante dokumenter fra kommunens egen nettside.

En svakhet med dokumentgjennomgang er at dokumentene kan være utdaterte eller leses feil, slik at de gir et uriktig bilde av praksis. Denne risikoen blir redusert ved at vi både bruker dokumenter som beskriver rutiner og dokumenter som viser praksis (eks. protokoller). Ved å samle dokumentasjon både fra kommunen og selskapene har vi dessuten data fra flere kilder som vi kan kontrollere opp mot hverandre.

Vi har fulgt dokumentanalysen opp med intervju/skriftlige spørsmål til kommunen, både ved rådmann og ordfører. Vi har også stilt oppfølgingsspørsmål til selskapene. Muntlige opplysninger er nedtegnet og oversendt intervjuobjektet for verifisering.

Personopplysninger

I forbindelse med denne forvaltningsrevisjonen har vi behandlet personopplysninger som navn, stilling og epostadresse til ansatte i kommunen og selskapene. Vårt rettslige grunnlag for å behandle personopplysninger er kommuneloven § 24-2 fjerde ledd. Vi behandler personopplysninger slik det er beskrevet i vår personvernerklæring. Personvernerklæringen er tilgjengelig på vår nettside vtrevisjon.no.

God kommunal revisjonsskikk - kvalitetssikring

Eierskapskontrollen skal gjennomføres, dokumenteres, kvalitetssikres og rapporteres i samsvar med kommuneloven og god kommunal revisjonsskikk.⁶ Kvalitetssikringen skal sikre at undersøkelsen og rapporten har nødvendig faglig og metodisk kvalitet og at det er konsistens mellom bestilling, problemstillinger, kriterier, data, vurderinger og konklusjoner.

Vestfold og Telemark revisjon IKS har et system for kvalitetskontroll som er i samsvar med den internasjonale standarden for kvalitetskontroll.⁷ Denne eierskapskontrollen er kvalitetssikret i samsvar med vårt kvalitetskontrollsystem og i samsvar med kravene i RSK 002.

---

⁶ God kommunal revisjonsskikk kommer til uttrykk først og fremst i RSK 002 Standard for eierskapskontroll. Standarden bygger på norsk regelverk og internasjonale prinsipper og standarder, fastsett av International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAI) og Institute of Internal Auditors (IIA).

⁷ ISQC 1 Kvalitetskontroll for revisjonsfirmaer som utfører revisjon og begrenset revisjon av regnskaper samt andre attestasjonsoppdrag og beslektede tjenester

På vakt for felleskapets verdier

Rapporten er utarbeidet av
Vestfold og Telemark revisjon IKS

Har du spørsmål til rapporten?

Ta kontakt med oss:

Telefon: 33 07 13 00

E-post: post@vtrevisjon.no

www.vtrevisjon.no